

Eelco Smits in 'Glazen speelgoed'

'Ik ben heel graag alleen'

Hanneke van den Berg
hanneke.van.den.berg@hollandmediacombinatie.nl

Toneelliefhebbers roemen zijn recente spel in de monoloog 'Song from far away', tv-kijkers kennen hem als Thomas in de serie 'Bloedverwanten'. Eelco Smits (1977) is sinds 2005 verbonden aan Toneelgroep Amsterdam en is daar vanaf morgen te zien in 'Glazen speelgoed', als de zoon in een gebroken gezin.

'Song from far away' werd speciaal voor hem geschreven, 'Glazen speelgoed' is een klassieker van Tennessee Williams. In beide voorstellingen speelt hij een kwetsbaar persoon.

„Toch is er een groot verschil tussen beide stukken”, zegt Eelco Smits. „'Glazen speelgoed' wordt al tientallen jaren gespeeld en kent vele versies. 'Song from far away' was wat 'raarder', al is dat niet het goede woord. Ik stond daar in mijn eentje op het toneel en moest veel zelf uitzoeken, nu krijg ik weer input van andere acteurs.”

Eelco Smits vindt het heerlijk om deel uit te maken van een vast gezelschap. „Dat merk ik ook weer met dit stuk. De Amerikaanse regisseur Sam Gold, die met dit stuk debuteert bij Toneelgroep Amsterdam, is nieuw voor ons. Dan is het als acteur wel prettig dat je de mensen kent met wie je op het toneel staat. Je kunt elkaar aanspreken op dingen, met elkaar overleggen, er is op dat vlak helemaal geen verlegenheid.”

„Doordat we aan elkaar gewend zijn, kunnen we ook meteen op een hoger niveau beginnen met spelen. Ik denk niet dat ik het fijn zou vinden om te gaan freelancen als toneelacteur, omdat ik bang zou zijn dat ik dan steeds hetzelfde te doen krijg, dat ik getypecast wordt. Bij dit gezelschap kan ik zoveel verschillende dingen doen. Daardoor blijft het heerlijk om te doen.”

„Sam Gold vindt het heel verfrissend om 'Glazen speelgoed' in Nederland te doen, waar het nog

niet zo'n traditie heeft. In Amerika heeft elke actrice van naam de rol van de moeder wel een keer gespeeld, dus daar is heel veel vergelijkingsmateriaal. Daar heeft hij hier geen last van. Dat is voor de acteurs ook wel fijn, omdat je niet aan verwachtingspatronen van toeschouwers hoeft te voldoen.”

Niet gewend

Gold is volgens Smits een ander soort regisseur dan Ivo van Hove, de vaste regisseur van Toneelgroep Amsterdam. „Ivo houdt van strakke lijnen, kort repeteren. Sam Gold zoekt meer naar de vorm, neemt langer de tijd, heeft nog niet meteen een vast beeld hoe hij het wil hebben. Het liefst gaat hij elke dag tot 's avonds laat door. Waarschijnlijk omdat hij hier in zijn eentje in een hotelletje zit. Het is gezelliger voor hem”, lacht Smits.

„Hij is het ook niet zo gewend dat acteurs zelf met ideeën aan komen zetten, zoals wij doen. Dat kent hij niet in de VS.”

Als je in vaste dienst bent bij Toneelgroep Amsterdam, kun je er vaak niet al te veel bij doen. „In ieder geval niet op toneelgebied. Dat doen we niet. Maar film of een tv-serie kan wel, al is het erg vermoeiend. Dan repeteer je overdag aan een toneelstuk en moet je daarna nog draaien. Maar het is verfrissend om er af en toe iets bij te doen. Het houdt je extra scherp. Ik zou bijvoorbeeld heel graag eens een mooie rol spelen in een Nederlandse film met een regisseur als Nanouk Leopold. Maar ik vind auditeren echt vreselijk. Dan sta je om negen uur 's ochtends in een kille ruimte iets te spelen en vraag je je na afloop af wat je daar nou in hemelsnaam hebt lopen doen.”

„Maar ach, heel veel hoeft ik er ook niet naast te doen, want ik vind spelen bij Toneelgroep Amsterdam nog steeds geweldig. Je kunt zoveel verschillende dingen doen: toegankelijke stukken of juist stukken die wat meer van de toeschouwer vragen. Het is ook bijzonder om te zien dat een stuk als 'The fountain-head', dat toch niet echt gemakke-

lijk is, een enorme hit werd, terwijl een voorstelling die veel toegankelijker is het dan soms wat minder goed doet. Het is elke keer weer spannend.”

Uitgedaagd

Als toneelspeler wil Smits het liefst dat zowel hij als de toeschouwer uitgedaagd wordt. „Er moet iets gebeuren op het toneel, er moet iets op het spel staan. Waarom zou je anders theater maken? In vrije producties zie je wel eens dat ze echt hun best doen de bezoekers iets te geven dat ze al kennen, om de drempel maar zo laag mogelijk te houden. Dan lijkt de poster van de toneelvoorstelling exact op die van de eerder gemaakte film. Dat vind ik zo'n armoe. Je moet toch iets nieuws kunnen aanbieden, iets waarmee je mensen wat meegeeft.”

„Toneelspelen is fantastisch, maar ik heb niet het gevoel dat theater mijn hele leven is. Er moet daarnaast altijd ruimte zijn voor een privéleven. Dat lukt niet op elk gebied. Maar ik zorg er wel altijd voor dat ik mijn vrienden blijf zien. Ook al ben ik heel graag alleen. In de kerstperiode ga ik altijd in mijn eentje naar IJsland, gewoon in the middle of nowhere door de sneeuw lopen en 's avonds ergens in een zwembad liggen.” Beroemd zijn boeit Smits absoluut niet. „Ik heb ook een totaal oninteressant leven voor de roddelpers, ga nooit naar rode loper-events. Ik ben eens een keertje naar zo'n première gegaan, maar dat is echt heel raar. Ik heb geen bekend tv-

gezicht, dus toen ik langsliep, stopten ze gewoon met fotograferen, omdat ze dachten: 'Huh, die ken ik niet'. Dat is best een rotgevoel. Maar ik wil er ook eigenlijk helemaal geen moeite voor doen. Het is te oninteressant om in dat wereldje mee te draaien."

Toneel

'Glazen speelgoed' door Toneelgroep Amsterdam. Première: 15 november in de Stadsschouwburg te Amsterdam. Volledige speellijst zie: www.tga.nl

Elco Smits: „Toneelspelen is fantastisch, maar ik heb niet het gevoel dat theater mijn hele leven is.” FOTO JAN VERSWEYVELD